

ZEMPLÉNI LAPOK.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Főnt 9. szám

hova minden a lap szellemi részét illető közlemény, valamint az előfizetési s hirdetményi pénzek is küldendők.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

Társadalmi hetilap,
főtekintettel Zemplénmegye érdekeire.

(Megjelenik minden vasárnapon.)

Előfizetési feltételek:

Egész évre	6	frt	—	kr.
Félévre	3	„	—	„
Negyedévre	1	„	50	„
Néptanítóknak és körjegyzőknek egész évre	4	„	—	„

A hirdetési díjak, a hirdetési rovat élén látható díjszabályzat szerint számítatnak

Felelős szerkesztők s kiadótulajdonos társak:

BORÚTH ELEMÉR

HORNYAY KÁLMÁN.

A sátoralja-ujhelyi önkéntes tűzoltó egyesület zászlószentelési ünnepélye.

A nagy nap.

Városunk ünnepeit ül. Az „önkéntes tűzoltó egyesület” zászlójának felavatási ünnepét.

Meglehet találkozni, kik kicsinyleni fogják ez alkalmat általános ünnepnek, — de mi semmi esetre nem kicsinyeljük azt.

Ezen egyesület a város legfontosabb életérdekeivel van egybekötve. Ezen egyesület tűzveszélyek esetén életünk s vagyónk fölött őrködik. Ezen egyesület életrevalóságának, szükségességének, hasznosságának számtalan jeleit adá s érdemessé tette magát a lakosság bizalmára és rokonszenvére.

Tagjai jobbara harcedzett, tűzpróbát állott emberek, kik nem egyszer tették ki éltöket is kockára a lakosság érdekében. Nem zsoldért, — nem kényszerűségből, — de az emberi természet legszentebb ösztönéből.

Az ő ünnepök mindnyájunk ünnepe!...

Ezen egyesület a lakosság kebeléből sarjadzik ki. Mintegy száz tagja útján csaknem minden család közelebről érdekelve van iránta. E körülmény az egyesület ezen ünnepélyét az egész városnak mintegy családi ünnepévé teszi.

S ha hozzá vesszük magát a zászló felavatásának jelentőségét, a diszt és magasztos jelleget, melyet az egyes felekezetek papjainak egyházaik nevébeni közreműködése, a különböző meghívott testületeknek részvéte, a zászlóanyagát környező hölgykoszoru, a föllobogózt város s bizonyára a résztvevők ezrei, a felavatás aktusának kölcsönöznek s ha mindezek mellett tekintetbe vesszük, hogy falaink közzé közel-távolból talán több száz vendég is érkezik, kik tanúi akartak lenni ez ünnepélyességnek s talán felhasználni az alkalmat, hogy városunkat megismerjék... méltán elmondhatjuk, hogy S.-a.-Ujhelynek „nagy napja” lesz.

Mint a közvélemény tolmácsolói e lapok keretét szintén színterévé ohajtottuk tenni városunk ünnepének s belé vegyíteni szavunkat az ünnepi zajba.

A hála és elismerés érzelmeivel adózunk mindazon vállalkozó szellemű s fáradszónal egyéneknek, kik ezen egyesületet ezelőtt 7 évvel megalakították — mindazoknak kik azt fejlesztették — s kik ma virágzásban tartják.

Elismeréssel adózunk Ujhely város képviselőtestülete, — az egyesület minden pártolója s annak működő tagjai iránt.

Üdvözljük kedves vendégeinket, kik hozzánk zárandokolnak és hiszszük, miszerint Sátoralja-Ujhely város minden polgára rajta leend, miszerint körünkben kellemes emlékeket vigyenek otthonukba magukkal.

A felavatási ünnepély programja.

Szombaton június 14-én.

Délután gyülekezése az egyesület tagjainak az őrtanyán, onnét zenező mellett kivonulás a vasúti indóházhoz, az érkező vendégek elfogadására. Vonatérkezések után diszbevonulás a Pataki-utcán át a tűzoltó-őrtanyához, honnét kiki szállására kísértetik.

7 és fél órákor a vendégek tiszteletére s a tűzoltó-egyesület javára, a műpártoló társulat által, az Ó-Casino nagy termében rendezett műkedvelői színi-előadás.

Előadatik a „Női Harcz” vigjáték 3 felvonásban. Írták: Scribe és Lequovier. Közreműködő személyek:

Autreval Czeccilia, grófné, Dókus Gyuláné urnó. Vilgontier Leona, unokahuga, Major Ilona urhölgy. Fiavigneul Henrik, Dókus Gyula ur. Grignon Gusztáv, Olsavszky Jenő ur. Montrichard, Biringér Arthur ur. Dragonyos altiszt, Székely Elek ur. Komorna a grófnénál, Dongó Gézáne urnó. Történik: Autreval grófnénél Lyon mellett, 1871. év. októberhóban.

A színi előadás után esti fél tíz órákor a Dianna kertben ismerkedési estély.

Az estély alatt kedvező időjárás esetén nagy tűzijáték rendeztetik s a tűzoltó-egyesület saját zenekara fog játszani.

Éjfélkor, hogy másnapra kipihenhesse magát mindenki, takaródó fuvatik az egyesület kürtősei által.

Vasárnap június 15-én.

Reggel 1/8 órákor zászlóanya, koszorus leányok s meghívott testületek gyülekezése a megyeház nagytermében — s a helybeli és idegen tűzoltóké az őrtanyán.

8 órákor bevonulás a templomba.

Maga a zászló felavatás következő mozzanatokból fog állani.

I. Mise, a zászló megszentelése Füzessey Sándor apát ur által s ez után „Te Deum”-ot mond Fesztory Tamás esperes ur a gör. kath. egyházi énekkar közreműködésével.

II. A templom előtti téren Fejes István ref. lelkész imát mond a zászló felett.

III. A s.-a.-ujhelyi dalárda Huber Károly „nemzeti zászló” című indulóját énekl.

IV. Ezután következik az e czélra készült emelvényen az ünnepélyes szögbeverés aktusa. Szögeket fognak verni az alábbi sorrendben:

1. A haza, Ó Felsegeik a király, királynő és a koronaherczeg nevében Dókus József, főispán.

2. Az egyes felekezetek nevében a papság, az izraelita hitközség rabbiját Friedlieber Albert ur helyettesitendi.

3. Gróf Wallisné sz. Somogyi Ilona grófnő és saját nevében Mecznar Gyuláné urnó ő nsága.

4. A megye nevében alispán.

5. A város nevében Stuller Antal főbíró.

6. Egyesületi elnök.

7. Mecznar Gyula, mint tiszt. főparancsnok s mint az alakító bizottság tagja.

8. Dókus Gyula, mint főparancsnok s alakító bizottsági tag.

9. Hornyay Kálmán, mint egyesületi titkár s mint az alakító bizottság tagja.

10. Az egyesületet 1872—73. évben megalakító bizottság többi tagjai és pedig: Mezőssy Menyhért, id. Farkas Lajos, dr. Schön Vilmos, Verhovay Gyula, Jelenek Ádám, Mánik József.

11. Ifj. Farkas Lajos és Kretovics József alparancsnokok.

12. Koszorus leányok.

13. Egy jelenlevő urhölgy a zászlót ajándékozó hölgyek nevében.

14. A s.-a.-ujhelyi kir. tvszék nevében törvényes elnök v. helyettese.

15. A helybeli kegyesrendi ház nevében a házfőnök.

16. A zemplénmegyei gazdasági-egyesület nevében Viczmány Ödön alelnök.

17. A honvédszászlóalj nevében Villám Arnold százados.

18. Gyártelepi tűzoltói kar nevében gyártelepi főnök.

19. A helybeli pénztárak nevében igazgatóik.

20. A helybeli ipartársulatok nevében azok megbízottai.

21. Idegen egyesületek s testületek képviselői.

22. Egyesületi tisztikar és pedig: egyesületi lelkész egyesületi II. titkár, egyesületi ügyvéd, két egyesületi orvos, pénztárnok, építész, szertárnok.

23. Egyesületi választmány tagjai.

24. Az egész működő egyesület nevében Réday Lajos tűzoltó.

25. Osztályparancsnokok, segéd- és csapat-tisztek s minden egyes csapat két-két választott tagja.

V. Hornyay Kálmán egyesületi titkár előadja az egyesület történelmét.

VI. Bydeskuthy Sándor e. elnök átadja és Dókus Gyula főparancsnok átveszi a felavatott zászlót, mely alatt a működő tagok fogadalomra vezéreltetnek.

VII. A dalárda egy alkalomszerű lelkesítő dalt énekel.

VIII. Sorakozás és indulás a diszgyakorlatra az egyesületi zenekar által játszott induló hangjai mellett.

A zászló felavatása után a résztvevő közönség következő sorrendben vonul a gözmalom épületén megtartandó diszgyakorlatokhoz. Elöl a kis tűzoltók csapata, — utánok a helybeli tűzoltó-egyesület új zászlója alatt, — utána az egyesület tisztikara és választmánya s nyomában az idegen egyesületek és testületek és a felszerelvények.

Ezeket követik kocsikon a zászlóanya és koszorusleányok s a résztvevő közönség.

Maga a diszgyakorlat tervezete kivonatilag következő:

A diszgyakorlat a helybeli gözmalom épületén s a körülötte lévő térségen fog megtartatni. — Részletezés:

1. ször. Először a kis, aztán a nagy tűzoltókkal katonai gyakorlatok.

2. ször. Szivattyú szerelési gyakorlatok.

3. ször. Mászási gyakorlatok. a) Iskola mászás. b) Ugyanaz létra kihordással. c) Ugyanaz egy létrával. —

4. szer. Támadás, melynél az összes szerek fognak kezeltetni.

Terv a támadáshoz:

A gözmalom épületének egyik része, vagyis a magtár lángban van s nem csak kívülről, de belülről is. — A tűz a magtárban bent keletkező, be kapott a malom épületbe — a közlekedő belső ajtón, úgy, hogy a malom épület földszintje belülről ég. A malomban lévő emberek menekülnek a második emeletre s onnan segílyért kiáltoznak. Egy molnár legény, ki egyszerűen az önk. tűzoltó egyesület tagja, a malom fedelzetére megy a pad lyukon át egy kötéllel s azon akarja magát megmenteni, segílyt nyújtandó a többieknek. Terve nem sikerül, mert a padlyukba erősített kötél lécsingő részét a földszintről az ablakon át csapkodó láng veszélyezteti. Ez alatt átszap a láng magtár fedélre. — Most halják a kürtzót; érkeznek a tűzoltók.

A vezénylő parancsnok következőkép intézkedik:

Legelőször a mentő csapatot küldi a második emeletre, kiknek egy része a mentő tömlőn, más része kötélen bocsítja le az ott rekedt embereket és asszonyokat; a pót csapat ponyvát feszít s megmenti a fedelen lévő tűzoltót. — Ez alatt a mászó csapat egy része felállítja a párkány létrát s felhaladó csövezető már fecskendi a malom tetőjét; a második rész a magtár épülethez tölő létrát állít s arról fecskendi a csövezető a magtár fedelét. — Egy harmadik csövezető a malom épületbe szalad be az ajtón s ott localizálván a lángokat, behatol a közlekedő ajtón a magtár épületbe. —

A vezénylő parancsnoknak 4 szivattyú áll rendelkezésére.

A támadás végeztével „mindnyájan vissza szereljete” jelre renbehozatnak a szerek, sorakozik a legénység az adott „sorakozz” jelre s történik az elvonulás. —

A diszgyakorlat befejeztével bevonulás a városba s diszleléptetés a megyeháza előtt.

2 órákor társasbéd a Diana kertben.

Esti 8 órákor táncestély a megyeház termében.

A közönség tájékoztatására szükségesnek találjuk még fölemlíteni, hogy a meghívott testületeken kívül a templomba és a felavatási térre csak a tűzoltó-egyesület alapító, pártoló s működő tagjai s azoknak legközelebbi családbeliei léphetnek be. A bejuthatásra igényt tartók ingyenes belépti jegyeket a felavatási ünnepély megkezdéseig válthatnak Szentgyörgyi Vilmos ur kereskedésében. Jegy nélkül a nagy tolongás és zavarok elkerülése végett senki sem bocsátatik be a sörpón belüli térre.

A gözmalom épületén tartandó diszgyakorlatokhoz jegyek 30 krral kaphatók Szentgyörgyi Vilmos urnál s a helyszínen felállítandó pénztárnál. — Az ismerkedési estélyre szóló jegyek ára 60 kr. a társas ebédén egy teríték ára 2 frt,

a táncszékre szálló belépti jegyek ára személyenként 2 frt, családjegy 5 frt.
Mindezen jegyek szintén Szentgyörgyi Vilmos ur kereskedésében kaphatók

A székesfehérvári országos kiállítás alkalmából.

VII.

Midőn Budapesten az 1872-ik évben tartott országos iparos gyűlésben kifejtett javaslatokhoz képest Tokajhegyalja iparosai is egy nagyobb szabású s a kor igényeinek megfelelő „iparosok egyesületét“ alkottak, melynek hatáskörét dacára annak hogy ezen „első országos iparos gyűlésen“ megyénk területéről csak öt tokaji iparos mester jelent meg, e kerület iparérdekeinek képviselője s az országos ipartörvények tanulmányozására*) — mégis kiterjeszteni ohajtván működési körét Zemplénmegye három alsó közigazgatási kerületére, akkor azt hitte minden a megyei közigazdasági érdekeket szíven viselő s jóra való megyei ember, sőt az általános jó indulatú országos közvélemény, hogy Tokajhegyalján megindult ipartársulási törekvés általában felkarolva lesz, miután feladatai között oly célokat tűzött ki, melyeknek életbeléptetése s hatványozott támogatása alkalmas leendett volna nemcsak Zemplénmegye szoros értelemben vett iparéletének, de minden közigazdasági érdekeinek fejlesztésére új s élettelibb elemeket működésre kényszeríteni.

Nem úgy történt. Azon egyesület, mely céljával tüzte ki a megye területkörüln az iparosok közmívelődését s szakismereteit fejlesztési és erre egyik legfőbb tényezőül mint eszközt: a megye több helyein időszakonként egyetemese „iparmű s közigazdasági tárlatok“ rendezését hozta javaslatba; azon egyesület, mely kitűzött törekvései által az egész ország iparos osztályának feltűnt s követésre méltónak találtatt és a sajtó közvéleménye által is korszerű intézménynek ismertetett el; saját megyéjében nem találtatt felkarolandónak, egész 1874-ik év május 26-ig vajudott, míg a magas kormány szentesítését megnyerhette, mert, míg egyrészt a kormány ezen egyesület politikai tüntetésétől tartott, addig a megyének befolyásait féltő egyes csakis rontani tudó coripeusai mindent elkövettek, hogy az alakot öltő közvéleményt ezen „egyesület“ törekvései ellenében átalakítsák.

Igy következhetett be aztán azon megdöbbenő esemény, hogy midőn az egyesület szervező bizottsága, mintegy 2000 aláírási taggyűjtő ívét kiküldte, a megyében mindenütt a legnagyobb részvétlenséggel kénytelenített találkozni és pedig nem csak a közmívelődés előmozdítására hivatott értelmiség részéről, de a mi ennél sajnósebb s fájóbb azon indolens iparos-osztály részéről is: melynek anyagi s erkölcsi javára ezen egyesületi intézmény életre hivatni szándékolattott.

Ezen egyesületnek a megyét vagy legalább a hegyalját uraló előkelő osztályainak egyeséi, politikai, különösen pedig képviselvényi tendenciákat véltek tulajdoníthatni; és így megbénítani, magát az iparos osztályt félrevezetni törekedtek azon egészséges irányú közigazdasági mozgalomtól, mely a megye iparos osztályának hatványozott mívelődési képességét előmozdította volna ugyan, de a mely egyesület nézetük szerint: a jövedelmező kortes vezérletre káros hatással lehetett volna, vagy még inkább egyes férfiak követjelölési és követküldési befolyását meggyengíthették volna.

És ezen megbénító szándék az iparos-osztály itélt tehetségeinek korlátoltsága mellett sikerült is.

A „tokaj hegyaljai kerületi iparosok egyesülete“, mely a tervezetében kifejtett alapcélokhoz s alkalmazandó eszközeihez képest, a napisajtó által mint követésre méltó „minta egyesület“ ajánlatott az iparos nagy közönség figyelmébe s mely egyesült számtalan más ipartársulatok alakulásánál az országban alapul s kiindulási pontul vétetett, tehát hivatva is lehetett volna székelő megyéjében vagy annak a működésükre nézve kitűzött kerületeiben az iparos-, általában pedig az egész közigazdasági törekvéseknek korszerűbb lendületet adni én mint egyike a vezér egyetnek az intézők sorában a megye tekintélyének s érdekeinek megfelelőleg helyet foglalhatni; ma: mint az első között szervezők egyesület már csakis papirosan létezik és tulszárnyaltattott mint megyei intézmény az már, minden más kisebb megyék, vidékek s városok ipar törekvései által.

A kibocsájtott ívek a megyéből maig sem érkeztek, mint hallom, az egyesület szervező bizottságához vissza, sőt maga az egyesület elnöksége, mely különben a legbuzgóbb iparosok s tisztelekre méltó iparkedvelők bizalma által küldetett ki a szervezésre, kitöltetlenül küldte vissza íveit és oly érdektelenséget tanusit, mely párját nem találja a magyar társadalmi életben, nem hirdetvén s nem tartván 1874-évtől sem választmányi, sem pedig szervező gyűlést, a teljes bizalommal történt megválasztásukról sem mondván le, hanem szenvedőleg tartván önmagokat — talán egy láthatatlan pressiónak engedve — megbénítják a haladásra szolgálni kívánó faktorok működését is.

*) A jelen évi II országos iparos gyűlésen, mint értesültem, a megye ipartársulatai nem is voltak képviselve.

Hogy mily egyéni érdekek parancsolják egy közérdekű anyagi törekvésnek megbénítását: teljesen ismeretlen előttünk, úgy ismeretlen előttünk azon egyéni önzés önérdék hajházása, vagy egyeseknek aggodalma vélt fölényök kockázataért, mely miatt a tokaji sok s szép reményekre jogosított ipari törekvésnek s működésnek megbénítatni kellett. De igen is helyesen jegyzé meg tisztelt elv-s nézetbarátom „F. I.“ — „Zemplénmegye fővárosa és teendői“ czime alatt közzé tett értekezletében: hogy „egyidőben“ Tokaj, helyzeténél fogva, sok ideig első kereskedelmi azaz iparos és forgalmi várossa volt a megyének. Fájdalom, hogy csak volt és hogy többé mint Tokaj hegyaljának központi városa, dacára világhírének, elvesztette jelentőségét s képtelenné vált bármi tekintetben is helyzetének fölényeit érvényre juttatni.

Tokaj elvesztette már minden jelentőségét az emelkedésre nézve, mert közérdekű: egyesek magányérdekeinek lón alárendelve. Iparakereskedelme, általában pedig egész forgalma harmad és negyed fokura süllyedt a megyében.

A társadalom s társulás egészségesebb irányú működése terén a kisebb Tállya a mezei gazdaság forgalmi központosításánál a még kisebb Szerencs városa is képes volt fölébe emelkedni, mely ma már a szállómaradványok vegyészeti feldolgozását is ipari célokra gyárilag felkarolta.

Igy tehát Tokaj, mint Zemplénmegyeinek egykoron egyik legnagyobb forgalmi városa, jelentőségét veszítvén, ma már oda kell törekednünk, hogy az egész megye közigazdasági érdekeinek emelése

S.-a.-Ujhely van a jövőben hivatva az egész megye iparosaiak s a közigazdasági fejlemények iránt érdeklődést tanusító közönségnek példát adni és mindazon eszközöket működésre kényszeríteni, melyek arra rendelvék, miszerint a megyei bármely irányú közigazdasági s társadalmi életreibe bevezetve, újabb s egészségesebb vérkeringést idézzen elő.

S.-a.-Ujhelynek újabb szervezett s gyakorlati szakemberek által vezetett ipartársulata; a házi-ipar fejlesztésére szolgáló államilag segélyezett tanműhelye; a házi-ipar terjesztő egyesülete; női egyletei; továbbá: Zemplénmegyének bodrogközi járásának általános iparos társulata; végre Gálszécs, Homonna, N.-Mihály szaktársulatai s iparművelődési törekvései tulszárnyalták a megye alsó kerületeinek Tokaj s vidékének minden e téren működéseit s magához ragadta a vezérletre jogosult elsősegét, tehát egy kis jó akarat mellett tényezőivé is válhatnak Zemplénmegye és fővárosának ipari s forgalmi fejlődésének átalakítására nézve.

Azon javaslatok között, melyet „F. J.“ czikló „Zemplénmegye fővárosa és teendői“ értekezletében közzé tett, úgy hiszem tehát, hogy helyet foghat azon jó indulatú és indokult javaslat is: hogy S.-a.-Ujhely, mint Zemplénmegyének első s központi városa, mielőbb karolja fel, a „kiállítások“ ügyét is és törekedjék általa hatványozni a megyének nemcsak szakipari, mezőgazdasági, borászati s kereskedelmi anyagi jövőjét; hanem általában iparos népességének közmívelődését is, hogy szellemileg is képesíttessenek már egyszer a nagyobb köztárlatokban részvételre.

Egyes bortermelők kivételével Zemplénmegyét eddig semmi tekintetben sem láttuk lefolyásos multjához s vezérszerepéhez képest képviselve: sem a világtárlatokon, sem pedig az országos tárlatokon. 1872. évben Kecskeméten, 1876. évben Szegeden és most 1879. évben az egész ország által felkarolt Székesfehérvárrt rendezett országos kiállításokon, nem találkozhattunk számbavehető zempléni iparos- s közigazdasági kiállítókkal. És miért? Mert nem érzik önmagukat képesítettnek egy közérdekű törekvésbeni részvételre. És mert nem birnak férfiúi bátorsággal, az akadályok leküzdésére.

A multa nézve nem foglalkozhatom keserűség érzete nélkül e tárgyval, mert habár a megyének csak egy igénytelen fia vagyok, mégis és mindinkább meggyőződni volt alkalmam arról, hogy azon megye, mely politikailag egykoron első irányadója és fokmérője volt a közhangulatnak: közigazdasági, különösen pedig ipar törekvéseiben az elsőkhöz alig számítható, mert e téren kifejtett minden országos törekvésnél csupán az által iparkodik kitűnni: hogy mindenünnen elmarad és magát a közs anyagi haszon élvezetességétől még a kisbb megyék által is, — mint például Torna, elszoritadni engedni!?

A jövőre nézve úgy vélem azonban, hogy nem mondom semmi gonoszat, megye-ellenest s nem kontárkodom senki előjogaiban az által, ha kimondom, hogy: „Zemplénmegye fővárosának teendői“ közzé sorozva látni ohajtanám általában, az iparmű kiállítások öszinte felkarolását és támogatását.

Hogy pedig mily jellegű kiállítás rendezése felé törekedjék S.-a.-Ujhely — azt megmutatja Zemplénmegye ipari fejlődése.

Egy országnak nevezhető kiállítás rendezésére Magyarország felvidékén egyedül az iparos Kassa a szepesség iparvidékeinek segélye s hozzájárulásával lehetne egyedül hivatott s kötelezett; mely, hogy magát eddig is az alföld tulnyomólag mezei gazdaságot képviselő főbb városaitól megelőzni engedé: kedvezőtlen világitásánál szolgál azon iparnak, mely eddig virágzásánál fogva a felföldről terjeszté az alföldre fény sugarait; egy valódi országos érdeknek nevezhető és a nemzeti igényeknek megfelelő kiállítás rendezésére pedig Budapest azon hely,

mely az ország forgalmi keringésének szivkamaráját képezvén, 1882-ik évre már ki is mondta rendező akaratját, mely működésének horderejét s országos céljait a vidéknek, holmi ellentörekvések által meggyengíteni nem célirányos és nem szabad. S.-a.-Ujhely, mint Zemplénmegyének központja egyedül oly jellegű kiállítással foglalkozhatnék tehát, mely céljával tüzn Zemplénmegye s vidékének iparosait s közigazdasági termelőit fellekesítve, oda ösztönözn: hogy a kiállítási ügyet gyakorlatilag s közvetlenül tanulmányozva, a megyét részvételre buzdítsa és szakembereit 1882-re az országos kiállításban megjelenhetésre előkészítse.

1880 ban, esetleg 1881. évben Zemplénmegyének e téren egyesülve például Ungmegyével: fővárosában egy oly vidéki nagyobb kiállítást kellene, hogy rendezzen, mely a megye iparosainak, mint egy belépőül szolgálhatna az 1882. évben tartandó budapesti kiállításra, mint volt az 1872. évben tartott kecskeméti tárlat az 1873. évi bécsi világtárlatnak, az iparosok között buzgó előkészítője.

Ezt pedig szükséges megtennie a megyének és fővárosa közönségének, hogy végre az ország anyagi érdekű küzdterén közigazdasági szakmához képest szinte elfoglalhassa azon tért, mely őket, mint egyik vezérmegyét jogosan megilleti és hogy végre iparosaink bátorságot nyerve az 1882. évi verseny dicsőségeiben a megye méltóságához képest osztozni merészkedjenek.

Hogy kik legyenek ezen előzményes s tanulságos kiállításnak vállalkozó rendezői egyénileg: azt megfogja jelölhetni a központ. Testületileg kötelezett erre az első sorban a megye közigazgatási bizottsága és S.-a.-Ujhely közönségének képviselője, kiket aztán támogatni a működő iparosok s életre hivatott ipartársulatok kötelezvék.

Ha egy ily közigazdasági mozgalom keletkezésének megyénk székelyén, melynek sikerdus következménye a közszellemre sem maradhatna el, úgy hiszem, hogy az: örömmel üdvözöltetnék az ország összes s valódi hazafiai által; az általános támogatás alig maradhatna el, mely aztán S.-a.-Ujhely és így az egész megye közmívelődési céljaira anyagi s jól felhasználható alapokat is teremthetne.

Oly szándékú férfiak, mint a „Zemplénmegye fővárosa és teendőinek“ cziklója s több más megyei előkelőségek a központ s a megye érdekében, vonják eszmétörékvésök körében ezen megpendített s lehetőleg indokolt szörény javaslatot is, mely, ha talán óriási anyagi hasznot nem is biztosítana, de mindenesetre fokozójává lenne az erkölcsi s szellemi tevékenységnek és bármily világitásba is helyezzük: a megye s központjának érdekeire káros az valóban: alig lehet.

Addig pedig, míg e mozgalom megyénkben kezdetét venné, tömörüljünk a közmunkásságra. A megye, a városok, az ipartársulatok küldjenek ki kebelökből számos tagokat a székesfehérvári kiállítás pontos áttanulmányozására, hogy azok az ott tapasztaltakat emlékökbe vésva: a rendezendő megyei kiállítás előnyére s annak idejében dus eredménnyel kamatozni megkísérthessék.

..... k . . . s . . .

Népnevelés.

Polgári-iskola kérdése.

IV.

A mi polg. iskolánk inkább megfelel a német hohere Bürgerschule-nak, melynek célja: kielégíteni azok igényeit, kik gyakorlati életpályára készülnek s teljes középtanodát végezni sem szükségük, sem idejük; másrészt bizonyos fokig előkészíteni azokat is, kik a tudományos pályán kívánnak haladni. Ez iskola utonczoz az elemi iskola 4-ik osztályából s 6 évi tanfolyammal bír, tehát ugyanazon köre van körül-belül, mint a mi realiskoláinknak volt 1868-ban. Ha tehát a népiskolai törvény alkotásakor már volt (az akkori realiskolában) egy fajta iskolánk, mely a német hohere Bürgerschule szerepét vitte, akkor teljesen fölösleges volt arról a mintáról a mi polgári iskoláinkban még egy másolatot venni; kétféle iskola, mely egy célra törekszik, épp oly fölösleges, mint amily helytelen egy, két célra törekvő iskola.

De hiszen — mondják — a polg. iskola nem is akart a realiskolák concurrensé lenni; épp azért vétetett fel a népoktasási törvénybe, mint felső népoktasági tanintézet. Azonban, hogy felső népoktasági tanintézet. Azonban, hogy felső népoktasági tanintézet mellett erre szükség nem volt, azt már kimutattuk. A német hohere Bürgerschule nem népoktasági s porosz népoktasági szervezetben (Allgemeine Bestimmung 1872 okt. 15.) nem is említették, mert realiskolául tekintetik, neve is: hohere Bürgerschule, oder Realschule II-ten Rangs, mely egy Realschule I-ten Ranghoz oly forma viszonyban áll, mint nálunk egy 6 osztályu nagygymsnasium egy 8 osztályu főgymsnasiumhoz. A német hohere Bürgerschule az egyévi önkéntesi jogra való képesítés által áll a népoktasági szolgálatában, anélkül bizony tisztán csak azok látogatnák azt, kik főrealiskolába szándékoznak lépni. Talán épen e mesterségesen, a militarismus nyomása alatt előállott népoktasági jellege a porosz hohere Bürgerschuleknek vitte arra törvényhozásunkat, hogy azt, mint népoktasági tanintézetet hozzánk áttűntetn megkísértse; azonban nálunk, hol még az elemi népoktasági tanintézetet is a polgári iskolák által nyújtott míveltség; sincs általánosabb

téve, az e iskola min honnan P illetőleg) feltételek militarismu

De a tölthetik b gényebb f nyire alac rozása m közoktatás kolak tárg iskolákra polgári isk elé az éri meg, mint nel, melye tanintézet feloldozni. gári iskol lenül bir követ két nem hasz cél. azt heti.

Még a középtan lag is meg — Mikor tekre s a évenkint van tudol jó része polg. isk a középtan tanodák akkor ne tek, ne v dotatio. A közoktatá 142. és 23 re 180,00 iskolákra mig az el frt 39 kr polgári is 35 kr ból követő p eszünkbe mostoha leányának csak egye pogácsája A p középtan a középtan legyen. En tatási tör évi tapas legesnek, oktatási sitendőne

1) B Lehrplane in demselb 2) I

Tud egyes vic s fájdalom nének — ban ford némely elő, azon mig más got sem dani. Ez kell állít mely a c meg, má legközele egy év d sat. a hogy ad vánttatot Ner minden csak egy ez A.-Be Am közzöl, u vetéseink szí vetés czára eze bonánk, a annyira, a kül tekin Fáj folyó hó

éve, az eredmény ellenkező lett: a legtöbb polg. iskola mint közép-tanoda szerepel. Oda jutottunk, honnan Poroszország (a hőhere Bürgerschulekat illetőleg) kiindult, mert onnan indultunk ki (az előfeltételek megléte nélkül), hova Poroszország (a militarismus nyomásának segítségével) eljutott.

De a középtanodák szerepét sem tölthetik be a mi polgári iskolánk, részint szégyenesebb felszerelésük, részint a tanerőknek többnyire alacsonyabb fokú és más irányú qualificatiója, részint a czélnak csak úgy fél szemmel való fuxirozása miatt. Csengeri Antal képviselő urnak a közoktatási miniszter úr által a polgári és reális-kolák tárgyában egybehívott enqúeten a régi reális-iskolákra mondott egyik passusa teljesen illik a polgári iskolákra is. „Kettős czélt tűzvé ki maguk elé az érintett intézetek egyiknek sem felelnek meg, mint rendszeren szokott lenni oly tanintézeteknél, melyek több irányt vélnék szolgálhatni;... egy tanintézetnél a főczélt nem lehet mellé czél miatt feláldozni.“¹⁾ Már pedig ez történik tényleg a polgári iskolákban. — A felső népiskola félreismarhetlenül bir a népnevelési tanintézet jellegével, nem követ kétféle czélt, nem mystificálja a közönséget, nem használ álczégért; egységes lévén a kitűzött czél, azt szem elől nem téveszti s biztosabban elérheti.

Még csak azt tartom fölemlítendőnek, hogy a középtanodai czélokot követő polgári iskola anyagilag is megrövidíti a többi népoktatási tanintézeteket. — Mikor az országgyűlés a népoktatási szükségletekre s a középtanodákra külön-külön megszavazza évenként a közoktatási miniszter költségvetését, alig van tudomása arról, hogy a népoktatási szükséglet jó része középtanodai czélokra használtatik fel a polg. iskolák révén. Ha betöltik a polgári iskolák a középtanodák feladatát, ám soroltassanak a középtanodák közé, pl. mint nem teljes reális-iskolák; de akkor ne emlegettessenek, mint népoktatási tanintézetek, ne vonassék el részökre a népoktatásra szánt dotatio. A vallás és közoktatási miniszteriumnak a közoktatás állapotáról kiadott H e t e d i k J e l e n t é s e 142. és 231. lapjain olvasható kimutatás szerint 1877-re 180,000 frt volt előirányozva felső nép és polg. iskolákra s 226,078 frt 35 kr. lett e czéla kiadva, míg az elemi népiskolákra szánt dotatióból 45,865 frt 39 kr. megtakarítás mutatkozik; ezt persze a polgári iskolák többlete nyelte el s a 226,078 frt 35 kr. ből legalább is 150,000 frt középtanodai czélokot követő polg. iskolákra fordított. — Akaratlanul eszünkbe jut egy régi mese a mostoha anyáról, ki mostoha leányának két pogácsát adott, saját édes leányának pedig (nehogy ennek kedveznilátszassék) csak egyet; de amazztán rábeszélte, hogy két pogácsája egyikét emennek adja.

A polgári iskola mostani szervezetében mint középtanoda sem maradhat fen anélkül, hogy úgy a középtanodai, mint a népoktatásnak ártalmára ne legyen.

Én a polgári iskolát, úgy, amint az a népoktatási törvényben szabályozva van s amint az tízévi tapasztalat szerint a gyakorlatban alakult, fölöslegesnek, törvényhozás útján eltörlendőnek s a népoktatási rendszerben felső népiskola által helyettesítendőnek tartom.

Non quis, sed quid.

¹⁾ Bergbaues, (Handels, oder der Schiffahrt, in dem Lehrplane bedingen, sind die erforderlichen. Aenderungen in in demselben vorzunehmen.

²⁾ Idézve a Pesti Napló ez évi 104-ik száma után.

Levelezés.

A.-Bereczki, 1879. jun. 10.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Tudom, hogy a lapok hasábjai tele vannak egyes vidékeket sújtó elemi csapások közlésével — s fájdalom! eme közlemények ahelyett, hogy szűnének — hova-tovább több és sújtóbb változatokban fordulnak elő. Elhiszem ugyan azt is, hogy némely helyeken, ha kissé komolyabb baj fordul elő, azonnal egetverdeső jalkiáltásokat hallatnak, míg más helyeken a nyomornak, fájdalomnak hangot sem adnak addig, míg csak képesek azt hordani. Ez utóbbihoz sorozom Bodrogköz vidékét. Azt kell állitanom, hogy kevés vidék van ehez hasonló, mely a csapások oly sok nemeivel látogattnék meg, már évek hosszú során át, mint ez. — Most legközelebb a gátat szakított Tisza árvíz; a már egy év óta tartó szakadatlan esőzés; a föld árja sat. a bodrogközi félsziget határait — daczára, hogy adóalapul I-ső és II-od osztályuaknak nyilvánított — fele részben elvette.

Nem czélom egyébiránt alkalmilag e félsziget minden égető sebére rámutatni; most kizárólag csak egy község szerencsétlenségére szoritkozom és ez A.-Bereczki.

Amit fentebb mondtam általában a Bodrogközről, ugyan az vonatkozik Bereczkire is. Őszi vetéseink csak felerészben maradtak meg; a tavaszi vetéseket csak május végén végezhetjük; daczára ezeknek, különösen megmaradt búzánk és gabonánk, a legszebb reményekkel kecsegtetett — annyira, — hogy minden nagyobb aggodalom nélkül tekinthetünk a jövőbe.

Fájdalom! A jövőbe vetett szép reményeinket folyó hó 9-én esti 7 óraker semmivé tette egy éj-

szak-nyugatról, roppant szélviharral, rémületes morajjal felénk közelgő sötét terhes felleg. Még sze szerencse volt a szerencsétlenségben, hogy e rémes felleg nem jött oly sebesen, hogy a künt dolgozók — ha teljesen átázva is — haza ne érkezhettek volna az iszonyatos jégvihar előtt. Hosszas volna vázolni egyesek kétségbeesését, mások megrémült félelmét; melyet emberi emlékezet óta nem tapasztalt tyuktojás nagyságu, roppant mennyiségben aláhulló jégzáró okozott. Elég legyen annyit mondani, hogy midőn e vészés zivatar megszűnt, egy lábnyi magasan borítá határunkat, vele együtt megsemmisült reményeinket, a hideg jégtömeg. — Mit mondjak még, hogy kiegyesítem e szomorú képet? Hiszen önként következik, hogy rommá lett egy szorgalmas község fáradságának és arcverejték hullatásának, szép kilátással biztató jutalma, eredménye. . . . Határunkban, kertjeinkben nem maradt semmi, de semmi. . . . Őszi, tavaszi vetéseinket, kaszáló füveinket pozdorjává törte a jégvihar. . . . Gyümölcsfáink, gyümölcsseitől, mezőnk ékességétől, teljesen megfosztva, kopáran, pusztán áll. Másnap, midőn a jég elolvadt, sok helyen nem lehetett felismerni a veteményt — vajjon buza, gabona, vagy árpa volt-e azon földben? Szóval: sok ember kezéből kivette a kenyeret és az üresen maradt kézbe koldusbotot helyezett — e csapás.

Községünk észak- és nyugotról erdőséggel van kerítve, ez tartott egy kevés enyhett, és ennek köszönhetjük, hogy lakó házainkat a szélvihar össze nem rombolta; de már a tanyákon egyes házak, vagy gazdasági épületek tetejét, tovább röpítette. Ember a viharok nem esett áldozatául; de többekre rá ijesztett; nevezetesen: egy asszonyt útban kapott és úgy ütötte arczul az első jégdarab, hogy eszmélet nélkül rogyott össze és csak a jégzivatart után beállt záporoszt, mint hideg zuhany ébreszté fel, ki is aztán számtalan kékfoltokkal haza visszorgott; máskétto pedig a velők levő podgyaszt fájokra borítván, maguk beültek alig az utszéli sáncz hideg furdójébe, ezen leleményesség által kikerülték a jégdarabok fájdalmas ütéseit. . . .

A vihar északnyugotról — délkeletnek vonult, utba ejtette Karos, Karcsa és Páczin községeket és mint hallomásból értesültem, mindenütt mindent elpusztított.

T. Szerkesztő Úr! Kicsiny falunk több ízben áldozott tehetsége szerint. más vidékek és helyek nyomorának enyhítésére. Adná az Ég... hogy a mi nyomorunk és szerencsétlenségünk is részvétet keltene a nemes emberbarátok szívében!

Nagy Károly,
ref. lelkész.

Tolcsva, 1879. jun. 12.

Tek. Szerkesztő Ur!

A hiob-hirekből ki nem fogyunk. F. hó 9-én már a déli órákban rendkívüli rekkenő hőség érezteté velünk a vész közeledtét, délután 5 óraker koromsötét felhőtömeg borítá el láthatárunk egész északkeleti oldalát, midőn is egy óriási felhőszakadás ereszkedett le a hutavölgyben; a nagy víztömeg Komlóskán, Erdő-Horvátin, és városunkon keresztül, a hegyipatakok mentén, az egész völgyet ellepve rohamosan vette lefolyását a Bodrogba, pusztítva és rombolva, mit utjában talált. Komlóskán 3 asszony és 2 gyerek esett a vész áldozatául, ezenkívül számos juh és sertés, — 7 lakház, 24 kamra, 3 ól, 9 csür összedült. — Erdő-Horvátin még több volt a kár marhában és épületben, — hozzánk csak 8 óraker este érkezett az ár, minőre a legidősebb emberek sem emlékeznek s pár percz alatt városunknak a fútczánál mélyebben fekvő keleti részét valóságos tenger borítá, hol a víz behatolván a házakba, sok kárt okozott; nehány ház összedőlt és vagy 10-15 még dülöfélben van; csak éjfél tájban takarodott el a víz, hogy a még utjába eső Vámos Ufaluban is véghez vigye rémületes és kártékony rombolását. Szőlőink állapota — hála az égnek — még máig kielégítő, csakhogy a naponkinti záporok miatt alig lehet munkáltatni, számos szőlő még kapálatlan, nagy aggodalommal nézünk a viritás elé.

W-sz.

Különfélék.

+ A műpártoló társulat által folyó hó 14-én részben a tüzoltó-egylet javára tartandó előadásra felhívjuk a közönség figyelmét, mint a melyen a jótékonyczél érdekében tett pártolás mellett, a műlévezetre is bizvást számíthatunk.

A fővárosból Follman Ferencz kir. járásbíró úr a budapesti önkéntes tüzoltó-egylet egyik alapítója s mai napig vezérője, — s Walszer Ferencz derék gépgyárosuk, mint azt sürgönyönyük igéri, szintén vendégeink lesznek.

Az ismerkedési estélylyel s a társas ebéddel ugyancsak meg voltak tüzoltóink akadva s nem találkozott egy sem a helybeli vendéglősök közül, ki a főzést elvállalta volna. Három nemeslelkű hölgy azonban segített a bajon. Magukra vállalták a házilag kezelt konyha feletti fölügyeletet. ifj. Farkas Lajosné úrhölgy páratlan buzgalommal fáradozik a nehéz feladat megoldása körül, melynél segédkezet nyuj-

tanak neki Dókus Gyuláné úrhölgy s Massauer Gyula egyleti tag úr tisztelt neje. Ha ily gondos kezek uralkodnak az üstök és főzőkanalak felett s ha még hozzá vesszük, hogy Ujhely pinzegazdái sok jó bort adtak ez alkalomra ajándékba, elmondhatjuk, hogy nem bánja meg, ki ott lesz az ismerkedési estélyen és társasében.

Friedliber Albert ur a tüzoltó-egylet buzgó választmányi tagjának közbenjárására a „Pesti biztositó intézet“ 25 frtot küldött a zászlószentelés ünnepély költségeihez.

× Kétségbeejtő időjárás. Valóban nem tudhatjuk, hogy mire legyünk elkészülve! — Közelébb két ízben, t. i. június 7-én délután s 9-én estefelé oly irtóztató zápor vonult el felettünk, hogy az emberek — mondhatni — menekülésre gondoltak. A hegyekről lerohanó víz a kis-piaczon végig vonuló csatorna boltozatát több helyütt felszakgatta s úgy hömpölygött tova örült sebességgel az utcán; itt-ott becsapott a boltokba, házakba, különösen a pinzce lakásokba, úgy hogy a tüzoltók kénytelenek voltak a lakásokból egész éjen át a vizet szivattyuzni. — És ez nem csak a kis-piaczon, de másutt is, többek közt a cigány-utcán is történt. — A Zsólyomka-füzdőből asztalokat székeket, a hegyekről óriás szikla darabokat ragadott magával a böszült elem. Mindéből arra lehet következtetni, hogy a hegyek közt formális felhőszakadás volt, különösen június 9-én, a mikor a jég a s.-pataki határban az ugynevezett „Megyesi“ szőlőket annyira elverte, hogy az ottani szőlősgazdák még csak egy szem termésre sem számíthatnak, — a talaj úgy néz ki, mint egy elpusztult, letarolt vidék, a lefelé rohanó víz a szőlőkarókat is mind magával sodorta. Ugyan ez alkalommal a Patak felé eső ujhelyi szőlőkben is okozott a jég károkat, de nem nagy mértékben. A patakiak — mondhatni — teljesen tönkre vannak téve; alsó határjuk folytonosan víz alatt áll, a felső határban pedig a szőlő-termésből sem várhatnak semmi jövedelmet. Kétségbeejtő helyzet. Hallottunk olyan esetet, hogy az alsó határban 80-90 sertésből a zápor után való reggel csak 8-10-et találtak meg, a többit elvitte a vizár, Isten tudja mikor kerülnek meg, a kondás úgy menthette meg életét, hogy felmászott egy fára s ott várta be a vihar elvonulását. Hír szerint Trauczonfalván egy férfit s egy gyermeket ragadott magával az ár, holt testüket csak Olaszinál fogták ki. Szomorú napoknak nézhetünk eléje.

× A tüzoltó egylet egy néhány tagja ifj. Farkas Lajos alparancsnok felügyelete alatt elismerésre, sőt dicséretre méltó tevékenységet fejtett ki a városunkat folyó hó 9-én meglátogatott vihar alkalomával, a mikor is több lakásokba a víz benyomulván, különösen a következő egyleti tagok: Markovics, Lehoczky, Maláricsik, Szomják, Záborszky, Ármágyi Vincenz, Szépkuti, Klein s Maszauer segédtiszegész késő éjfélig nagy fáradsággal s áldozatkészséggel folytonosan szivattyuzták a vizet. Midőn nemes tettük a közbecsüléssel találkozok, köszönet mondható az alparancsnok urnak is, ki az utolsó perczig együtt volt embereivel s velők együtt munkálva, őket kintartásra serkentette. A derék egylet bebizonyította, hogy ott, hol a vész beköszönt, nemcsak a tüzzel, de a vízzel is el tudnak bánni.

„Oda van a gazdák reménysege!“ A mit az árvíz meghagyott, a szépen mutató szőlőt, f. hó 9-én az esteli órákban tönkre tette a jégeső. Sáros-patak lakói legalább csak romjain járnak a még napokkal ez előtt díszben állott szőlő-ültetéseknék. Borzasztóbb vihart képzelni sem lehet, mint a hétfőn esteli itt volt. Az ég előre elsötétült. Az aczell-színű terhes fellegek majdnem a földig ereszkedtek. Aztán megereedt borzasztó zuhogással, előbb csak sebes, sűrű eső, majd közte citrom nagyságu jegek. A merre a vihar ereje elvonult, ott siralom nézni nyomait. A szőlő-venyige letörölve és elhasgatva, a levél izre-porra tépve, a falak ledöntve, a vízjáratok teleiszapolva, a fák tövestől kicsavarva s a fű és vetések földre tiporva sárban vannak. Kiáradott az isten haragra felettünk.

+ A járdák — azt hisszük — arra valók, hogy azokon az ember minden akadály nélkül bal-laghason előre, ha úgy tetszik — hátra. Ha ez így áll, akkor semmi esetre sem azért vannak, hogy azokon „kupak-tanácsok“ alakuljanak s az ember — ha haladni akar — könyökével egyengessen magának utat. Már pedig az Ó-híd utczában az izr. imaház előtt esténként olyan eleven — barrikádokkal találkozik az ember, hogy dynamittal sem lehetne egy könnyen szétvetetni. — Mindezzel csak azt akarjuk mondani, hogy azok, a kik az utcaiz gyűlésezésnek nagy barátjai, gyakorolják ezt — ha tetszik — az utca közepén, de ne a járdán s a járókelőket utjukban ne akadályozzák.

A sátoralja-ujhelyi róm. kath. elemi fótanodában a zárvizsgák júniushó 23-tól kezdve a délelőtti órákban 25-ig kizárólag, — a magánvizsgák pedig 26-tól fogva a reá következő napokra vannak kitűzve. Melyekről a t. cz. szülőket és érdekelteket tiszteletteljesen értesíti az igazgató.

Értesítés. A „zemp. egyet. ifj. egyesületének“ szűnidei bizottsága működését megkezdvén, tisztelettel adja tudomására a megye n. é. közönségének, miszerint Sarudi Endre egyleti pénztárnok Budapestről Ujhelybe tette át lakását s így az alapító vagy pártoló tagok sorábaa folytatólagosan belépni akarók, ebbeli ohajukat — 10 illetve 15 frt tag díj

kisérete mellett — nevezetnek kéretnek tudomásra hozni. — Az érdeklettek, nevezetesen a budapesti testvéregyetemek belületében tájékoztatásokat, különösen az első évre készülőkét értesíti, hogy az elnökséghez intézett megkeresésekre szives utbaigazítással szolgál. S.-a-Ujhely, 1879. június 9. Szentgyörgyi Denső, bizottsági elnök. — Rácz István, bizottsági jegyző.

— **A kispiaczi csatorna sorsa felett** pénteken délután s így épen lapunk bezártakor határoztak a városi képviselő testületben. A határozat eredményét tehát csak jövő számunkban hozhatjuk.

A sáros-pataki főiskola két ifjú tanára, Kovácsi Sándor és Molnár Lajos, arra használta fel a pünkösti rövid szünidőt, hogy Kolozsváron, az egyetemi tanács előtt, tanári vizsgálatot tettek. A vizsgáló bizottság mindkettőjüket képesítettnek ítélte és örömmel állította ki részükre a megérdemelt diplomát. Szép és elismerésre méltó dolog, hogy a sáros-pataki tanárok általában a protestáns tanintézetek professzorai tekintetben is versenyeznek az államokkal, hogy tanári vizsgálatokat állanak ki és a modern tudományosság minden kívánalmának megfelelően állnak a nevelés-tanítás tágas mezejére.

A sáros-pataki állami tanító-képezde tanári kara az ifjúsága f. hó 21-én azaz szombaton délután 3 órakor, Árvay József elhunyt megyei kir. tanfelügyelő emlékére Árvay ünnepélyt fog tartani, melyre az elhunyt összes tisztelői szívesen láttatnak. Az ünnepély a képezde helyiségében levő zene-teremben fog megtartani.

Meghívó a sáros-pataki ref. főiskolai énekhar által, 1879. évi június 22-én, Sáros-patakon, a városbáz termében tartandó jótékonycélu hangversenyre. A tiszta jövedelem az énekhar pénztárának növelésére fordítatik. Belépti díj 1 frt. Felülfizetések köszönettel fogadhatók s hírlapilag nyugtáztatnak. A hangversenyt tánc követi. Kezdeté 8 órakor.

Értesítés. A homonnai polgári fi-iskolában a f. é. zárvizsgák és a zárünnepély júniusból 23—30 napján fognak megtartani. Gérecz Lajos, i. igazgató.

Halálozás. Méry Piller János 184¹/₂-ik évi honvédereddes, szomorodott szívvel jelenti szerezett testvér-bátyjának Méry Piller István urnak, cizmiz. kanonok, alesperest és tőke-terebesi plebácnosnak folyó évi júniusból 13-án délután 1 órakor, élete 73-ik évében, hosszas szenvedés s a halotti szentségek felvétele után történt gyászos elhunytát. Siratják a boldogulit számos rokonai és barátai. Hült tetemei folyó hó 14-én délután 4 órakor fog-nyugalomra tétetni s folyó hó 16-án az engesztelő szent mise áldozat ugyan ott a Mindenhatónak bemutatni. Kelt Tőke-Terebesen, 1879. évi júniusból 14-én. Áldás hamvaira!

Vizbefut. Imregen egy özvegy nő két kis fia, 9 és 6 éves gyermekek f. hó 9-én fürödni mentek a Bodrogba; a kisebbik azonban az ár által mihamar elsodortatván, csak másnap délután fogatott ki a vízből.

Nyilvános köszönet.

A gálszécsi járás tekintetes szolgabírói hivatala és özvegy Zubriczkyné ő nagysága a nemes cselekménynek egy szép tanujelét adák az által, miszerint előbbi 3¹/₂ kilo részint tégés — részint pedig tégésnek való tiszta fehéremű darabokat, — utóbbi pedig egy paplant és négy vánkost küldött a közkórháznak; ugyanazért, midőn nevezettek ezen példás s a közkórház humánus célját ily buzgón elősegítő nemes tetteiket e becses lapok útján nyilvánosságra hozom, egyszersmind azokért a közkórház nevében hálás köszönetemet nyilvánítom.

Adriányi Gyula,
közkórházi gondnok.

Irodalom.

A „Magyarország és a Nagyvilág“ 22. száma következő érdekes tartalommal jelent meg. Szöveg: † Weninger Vincze. — A magányból. Költ. (Mészá-

ros István.) — Dubrovzski. Orosz elbeszélés. Irta Puskín. (Az orosz eredetiből fordította Timkó Iván.) Vége. — A bibornoki biretum föltevése. — A nagy-ravágyás. (Sebeszta.) — A kis zöldség. Elbeszélés. (Szépfaludy Ö. Ferencz.) — Lóverseny napja Sanghaiban. — A vér. („Strathmore.“) Regény. (Irta: Kálmán.) — A kegyetlen halott. Rajz. (Petelei István.) — Álomban. (F. J.) — Különfélék. — Sakfeladvány. — Képrejtv. — Szerk. üzenetek. Rajzok: Weninger Vincze. — A bibornoki biretum föltevése. — Álomban. — Lóverseny napja Sanghaiban.

Üzleti tudósítás.

Hivatalos

piaczi ár-kimutatás

1879. június 10-én.

			frt.	kr.
Buza	100 kg. súlyu.	1 hect.	8	50
Gabona	100 „ „	„	5	50
Árpa	100 „ „	„	4	25
Zab	100 „ „	„	4	75
Kukur.	105 „ „	„	5	20
Burgonya	100 „ „	„	2	20
Borsó	100 „ „	„	10	—
Lencse	100 „ „	„	4	—
Paszuly	100 „ „	„	5	50
Köl. kása	100 „ „	„	9	—
Vaj	1 liter	„	—	80
Szész	„	„	—	27 ¹ / ₂
Marhahus	1 klgr.	„	—	40
Szalona uj	„	„	—	60
Sertés-zsir	„	„	—	72
Széna	méter mázsa	3	—	—
Álom szalma	„	„	—	90

Háromszorinál többszöri hirdetéseknel a díjmérés, valamint kívánatra különösen kiemelt hirdetéseknel a díjfelemlés esetéről esetre, külön egyezkedés tárgyát képezi.

A „Kis hirdető“ rovatában kis, legfeljebb 5 sorig terjedő hirdetések díja, kincstári illetéke is bele értve 50 kr.

Hivatalos s magán árverési hirdetmények díja, nemkülönbön olyanoké, melyek kiemelésre nem kívánatnak, 1—100 szög 1¹/₂ kr. azonfelül 1 kr.

Kiemelt, keretelt rendes kereskedelmi s üzleti hirdetmények térmérték szerint számítottak és pedig egy □ centiméter 2 kr. Bélyegdíj mindenkor 30 kr.

HIRDETMÉNYEK.

Árlejtési hirdetmény.

A felügyeletre bízott tokji kir. járásbíróóság elhelyezéssel szolgáló kincstári épületen a nagyméltósága m. kir. Igazságügyminiszterium folyó évi 15235 számú rendelete folytán eszközözendő helyreállításoknak elvállalása iránt **folyó 1879 évi június hó 19-ik** nappán délelőtti 10 órakor árlejtés fog tartani.

Felhívatnak tehát mindazok, kik a kéredezés, elnöki irodámban megtekinthető, építkezési leírás és — feltételek értelmében eszközözendő munkákat teljesítését elvállalni kívánják, hogy fenti határidőben, az említett munkálatra nézve 824 frt 24 krral előirányzott költségek 20% levonásával 659 frt 39 krral megállapított kikiáltási ár 10%-ot tevő bánatpénzzel el látva, elnöki irodámban jelenjenek meg. S.-a-Ujhely 1879. június 8.

B. Fillenbaum Ferencz
kir. törvényszék elnöke

Felkéretnek mindazok, kik néhai

Weinstein Albert hagyatékához tartozó

ZÁLOGÜZLETEMBEN

elzálogosított tárgyakat birnak,

szíveskedjenek azokat mától számítva 2 hó

lefolyta alatt annál is

inkább kiváltani, mert ez időntul

nyilvános árverésen el fog-

nak adatni.

S.-a-Ujhely, 1879. juni 2-án.

2—2

Fehéreműeket tisztító mûgépezet.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint sikerülvén Bécsből egy fehéreműek tisztítására szolgáló gépezetet megszerezem s ennek megfelelőleg, felszerelt mosó-intézetemhez bécsi szakértő egyéneket alkalmaznom s azon kedvező helyzetben vagyok, hogy **mindennemű uri és női ingeket, gallérokat, kézelőket, továbbá függönyöket, sőt a legfinomabb minőségű csipkéket is, tisztítás végett elfogadok.**

Midőn a n. é. közönség pártfogását kérem ezen nagy áldozatokkal berendezett s nagy hiányt pótló mosó-intézetem részére: egyttal mindenkit biztosíthatok, hogy **nemcsak a tisztítás fog minden igényt kielégíteni, de a tisztítandó tárgyak a romlásától is megóva maradnak.** A tisztítandó tárgyak lakásomon **Moretti-féle ház** (Életpiacz 380. sz.) vétetnek át avagy kívánatra, megbízottam által vitetnek el és szállíttatnak haza.

Tájékozással az árak egyes cikkeknel következők:

Férfi Ing gallér nélkül — — 14 kr.
„ „ gallér 1 db. — — 3 kr.
„ „ kézelő 1 pár — — 5 kr.
Ablakfüggöny 1 pár — — 70 kr.
Egy teljes mosóöltöny férfiak részére 80 kr.
Zsebkendő 1 db. — — 2 kr.

Tisztelettel

Sugár József,

a fehéreműeket tisztító mûgépezet tulajdonosa.

2—6

Luhi „Margit“ forrás.

Ezen vegyi összetételénél fogva nevezetes gyógyviz, Európa minden államaiban a legelső orvosi tekintélyek által sikeresen használtatik: **légző, emésztő szervek mindenféle bántalmainál.**

A **tüdőbetegek** klimatikus gyógyintézeteiben különösen az általános ismert és ma leglátogatottabb klimatikus gyógyintézet **Görbersdorfban** a „Margit“ forrás ott-honossá vált. Miután a „Margit“ forrás már nagyon hamisítottatik, figyelmeztetik a fogyasztó közönség, hogy szükségleteit csak biztos helyeken szerezzék be.

**Luhi „Margit“ forrás“
Igazgatóságá.**

Nyilatkozat

ez idő szerint Europa legelső és leglátogatottabb **tüdőbetegek klimatikus gyógyintézet**

GÖRBERSDORF

a Luhi-„Margit“-forrás gyógyhatásáról.

Sok oldalú legkedvezőbb eredmények alapján, melyeket én gyógyintézetemben a Luhi-„Margit“-forrás gyógyviz alkalmazása által a **légutak idült hurutos bántalmainál** tapasztaltam, hivatva érzem magamat ezen betegek által kedvesen fogyasztott és jól tűrt gyógyvizet a **legsürgősebben** ajánlani.

Görbersdorf, 1879. márczius 18-án.

Dr. Römpler Tódor.

6—12